

# Hemmet för frigifna qvinnor i Stockholm : återblick å dess trettioåriga ver...

Wieselgren, Sigfrid,

*54 J xa Br.*



National Library  
of Sweden

W. Wedgren

547xa

Solitt. b. n.  
Fängs.  
Anst.  
(B)

# HEMMET FÖR FRIGIFNA QVINNOR

I

STOCKHOLM.

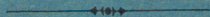
ÅTERBLICK Å DESS TRETTIOÅRIGA VERKSAMHET

1860—1890.

PÅ STYRELSENS UPPDRAG

AFFATTAD AF

DESS VICE ORDFÖRANDE.



STOCKHOLM

TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET  
1891.

Kungl. biblioteket



0 0000 000079466

# HEMMET FÖR FRIGIFNA QVINNOR

I

STOCKHOLM.

ÅTERBLICK Å DESS TRETTIOÅRIGA VERKSAMHET

1860—1890.

PÅ STYRELSENS UPPDRAG

AFFATTAD AF

DESS VICE ORDFÖRANDE.



STOCKHOLM  
TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET  
1891.





## Hemmet för frigifna qvinnor i Stockholm.

Återblick å dess trettioåriga verksamhet  
1860—1890.

I svenska fångvårdens reformationsurkund, den år 1840 utkomna skriften »*Om straff och straff-anstalter*», manar den ädle författaren medborgarne i landet, att, sedan lagen utkräft straff å den, som kränkt rätten, och staten å straff-anstalten sörjt för fångens inre förbättring, i barmhertighetens och klokhetens namn räcka en hjälpsam hand åt den till friheten återgifne. »*Jag var i fängelse och du uppsökte mig;*» — »mätte», säger han, »denna himmelska lära icke gå förlorad, utan uppenbara sig i handling.»

Den kärlek till äfven en fallen, en i borgerlig mening brottslig och straffad nästa, som i de af honom anförda orden ålagts hvarje Kristi efterföljare, förmådde dock, trots den gifna påminnelsen, icke göra sig synnerligen gällande. Folkmeningen stälde sig ännu allt för misstrogen mot de ur fängelset utgångne. Och skälen härtill voro lätt begrippliga. De samhällsklasser, ur hvilka fångverlden hufvudsakligen rekryterades, voro ännu då i följd af försummad folkskolundervisning, ett omåttligt bränvinsbruk och stor fatigdom i ett ganska sjunket läge; man bör ju då lätt kunna tänka sig, huru de, som härifrån tillfördes fängelserna, efter att derstädes längre eller kortare tid hafva tillgodogjort sig förbrytareverldens fruktansvärda vixelundervisning, vid återgången till det fria samhället skulle förekomma detta långt mera såsom föremål för misstroende och fruktan än såsom

möjliga för kärleksfull upprättelse. Det slägte, som nu grånar, minnes ju väl med hvilken fasa man under dess barndomsår betraktade den lössläppte »fästningsfängen» eller den kringstrykande »korrektionsisten». I de flesta fall uppfattade man dem tvifvelsutän såsom ohjelpiga; inom kort förde dem deras väg åter till de öfverfulla fängelserna, der samhället, mot större säkerhet för sig, icke undandrog sig att sörja för deras åtminstone lekamliga nödtorft.

Men den omskapelse, som under *Oscar den förstes* lyckosamma regering egde rum inom landet, visade sina verkningar äfven å nu ifrågavarande område. Den ändrade rusdryckslagstiftningen uppdämde den svåraste källan till armod och råhet samt fall och återfall i brott; en förbättrad folkundervisning, ett stigande välstånd och djupgående andliga rörelser förde de skilda samhällsklasserna närmare hvarandra och lärde dem lifligare känna sina ömsesidiga förpligtelser. Strafflagarne förmildrades, fängelsereformen fullföljdes och möjligheten af en önskelig fängvård vann derigenom ock allt större verklighet.

Dermed visade sig likväl ock allt mera oeftergifligt, att den maning, hvilken den varmhjertade och klarsynte meniskovännen från tronens trappsteg riktat till Sveriges folk, också vunne beaktande. Kristlig barmhertighet och medborgerlig klokhetskräfd med nödvändighet, att den inom fängelset verkligen *vårdade* fången ej efter sin frigifning lemnades fullkomligen derhän; en hjälpsam hand *måste* räcka den åt friheten återgifne, derest icke fängelsereformen skulle i den viktigaste punkten stanna vid blott halfva resultat.

Det gör ett varmt intryck att se, hurusom den, hvilken först återupptog denna kärleksverksamhet, uträckande till sin fallna nästa den hjälpsamma handen på det sätt, reformatorn förordat, var en af hans allra närmaste: den unga furstinna, som genom sitt giftermål med en af hans söner nyss förut införlivats med Sveriges konungafamilj och folk.

Den 24-åriga *Hertiginnan af Östergötland* var det, som sedan det 1848 stiftade fångvårdssällskapet i Kristianstad, dittills det enda i riket, redan börjat aftyna, år 1860 »efter skedda rådplågningar med några för samma sak intresserade personer och i förtröstan på Guds bistånd», grundade *Hemmet för frigifna qvinnor* i Stockholm och dermed ock gaf uppslaget till den verksamhet för understödjande af frigifna fångar, hvilken sedermera spridt sig öfver landet och som nu derstädes uppbäres af icke mindre än 24 särskilda föreningar.

»Glädjande sig», heter det i redogörelsen för *Hemmet* båda första år, »åt de många den kristliga kärlekens företag i hennes nya fosterland, omfattade H. K. H. Hertiginnan af Östergötland i synnerhet här ifrågavarande angelägenhet med sitt varma deltagande; och utgående från den tvifvelsutan riktiga åsigten, att den verksamhet, som liknar senapskornets utveckling, har den största utsigten till en välsignad framgång», beslöt hon begynna »med ett försök i mindre omfång». Hösten 1860 hyrdes sålunda en mindre lägenhet å Södermalm i hufvudstaden, till föreståndarinna kallades fröken *Sophie Pfeiff* och derefter började *Hemmet* sin tysta, anspråkslösa och dock för mången af dess gäster så högst betydelsefulla verksamhet i människokärlekens tjänst.

Stiftarinnans tankar återgifvas i förut omförmälda redogörelse sålunda: »Framför allt är det klart, att all verklig sedlig förbättring endast kan utgå ifrån en lefvande kristendom eller att lefvernet ej kan förbättras med mindre lifvet i sin innersta kärna omskapas och förnyas genom Kristi lif; därför borde anstalten först och främst vara *kristlig*. Då vidare dels brotten blifva vanligast förberedda genom ett bristfullt hemlif, dels straffas genom afsöndring från allt familjelif, borde anstalten uppfostra till ett bättre hemlif, hvilket åter endast kan ske genom att lefva i ett hem och att upptagas i en krets, der ett familjelif föres; därför borde anstalten vara ett *hem*. Som derjemte lätja är modern till många laster, ansågs det för nödvändigt att vänja dem, som

skulle förvaras från återfall i brott, vid en ordnad och nyttig verksamhet; därför borde uti anstalten bön och Guds ords öfning gå hand i hand med alla slags *arbeten*. Och som slutligen hela inrättningen var ämnad till en öfvergång från den största ofrihet till frihetens fulla och värdiga bruk, borde i anstalten råda en kärleksfull men allvarlig tuktan, som genom vänjandet vid lydnad för Herrens skull beredde de qvinnor, som skulle återupprättas, till att i den tjänst, som anstalten förskaffade dem, verka i frihet under Herrens lag. Der borde således, praktiskt, frihet och bundenhet förenas.»

I öfverensstämmelse med dessa tankar utvecklades lefnadsordningen i Hemmet. Jemte föreståndarinnans uppgift att leda den dagliga husandakten och med moderlig omsorg befitta sig om de intagna skyddslingarnas andliga utveckling ställdes den särskilda själavård, hvars utöfvande anförtroddes åt en presterlig religionslärare. Beträffande arbetena, utgjordes dessa främst af alla inom hus förefallande göromål, såsom matlagning, tvätt, strykning m. m., men äfven af öfningar i att väfva, sticka, sy o. s. v. Alla för anstaltens personal behöfliga beklädnadspersedlar, sängkläder m. m., förfärdigades inom anstalten, hvilken jemväl utifrån erhöi så många beställningar, som kunde med tillgängliga krafter medhinnas.

Hemmet, som under hela sitt första år underhölls af ensamt stiftarinnan, flyttades snart till en annan plats. En tomt vid Nya Gatan å Södermalm inköptes redan 1860, bebyggdes och tillökades med en liten trädgård; den 29 Sept. 1861 invigdes den nya byggnaden och öppnades för anstaltens bruk. Redan dessförinnan hade H. K. H. att jemte henne handhafva anstaltens ledning kallat generaldirektören *Magnus Huss*, grefvinnan *A. Brahe*, fruarne *Charlotte Huss*, *Wilhelmina Schöne* och *Nicoline Been*, kyrkoherden, dr *Joh. Rothlieb* och grosshandlaren *A. W. Frestadius*. Sekreterare i denna styrelse samt religionslärare vid Hemmet var fängelsepredikanten, regementspastorn *E. M. Schultzberg*. Såsom

läkare vid Hemmet tjenstgjorde utan all ersättning med doktorn *Klingvall*. Under första verksamhetsåret intogos 8 skyddslingar, under det andra 9. Kostnaderna för Hemmet bestredos af de medel, som tillflöto detsamma, hufvudsakligen genom gåfvor; främst bland gifvarne möter stiftarinnan sjelf, som under år 1861 till anstalten gaf, utom husgeråd och möbler m. m., sammanlagdt 10,000 kronor. *Hertigen af Östergötland* gaf 1,000 kronor, kommerserådinnan *Heyman* i Köpenhamn gaf samma belopp, »en okänd» genom generaldirektör *Huss* 5,000 kr., hvarjemte på diverse i Stockholm och Göteborg utlottade och försålda arbeten inkommo icke mindre än 29,746 kronor. Härmed var den grundplåt samlad, på hvilken Hemmet kunde bygga hoppet om en i någon mån tryggad ekonomisk existens.

Antalet af de qvinnor, som på en gång kunde i Hemmet upptagas, var från början beräknadt till 7, högst 9, enär anstalten genom ett större antal ansågs lätt kunna förlora sin karaktär af *hem*. Men behovet af hjälp åt de många hemlösa och värnlösa, hvilka utan en räddande hand stodo i fara för återfall, nödgade tid efter annan till vidgande af hemkretsen, hvadan denna, då omständigheterna härtill föranledde, fick inrymma 10 till 12 skyddslingar. Något menligt inflytande på ordningen i hemmet förspordes icke häraf; men då ett så stort antal icke kunde sysselsättas i de inom Hemmet förekommande husliga bestyren, måste utifrån lemnade arbeten för detta syfte allt mera anlitas, hvadan icke kunde undvikas, att anstaltens egenskap af *hem* något undanträngdes. Särskildt i skyddslingarnas ögon antog det mera karaktär af arbetsanstalt, då ju icke alltid kunde undvikas, att det tillgängliga arbetet icke motsvarade, hvad de ansågo kunna vara för dem och deras framtid gagnande. Men det ökade personantalet ökade ock kostnaden för Hemmets upprätthållande och framtvang behovet af en stegrad arbetsinkomst. Detta mål nåddes ock. Nettovinsten å tillverkningen, ännu 1869 uppgående blott till 315

kr. 81 öre, hade år 1880 stigit till 994 kr. 99 öre, uppgick 1885 till 840 kr. 73 öre samt 1887 till 1,008 kr. 13 öre. För arbetsdriftens vederbörliga gång var dock af intresse, att redan inlärd krafter icke för hastigt förlorades eller utbyttes mot nya, och häraf vållades att en och annan, längre än det annars medgifna året, fick i Hemmet qvarstanna. Men å andra sidan syntes för åtskilliga af de intagna skilnaden mellan straffarbetet i fängelset och »tvångsarbetet» i Hemmet så ringa, att deras säkerligen väl svaga arbetslust deraf manades att genom olofligt afvikande från Hemmet undandraga sig en ordning, hvilken stälde sig emellan dem och »friheten». Under Hemmets första tio år afveko fyra, under det nästa tiotalet deremot aderton; under åren 1881—85 åtta. Det är ock fullkomligt naturligt, att personer, hvilka icke sällan bragts på fall just af sin lätja, skola sky och vid första tillfälle jemväl fly från ett Hem, till hvars grundregler hör en ordnad och oafåtlig verksamhet. För de från hemmet afvikne har ock i de allra flesta fall stämpeln å deras uppfattning af *friheten* satts af vanligen rätt snart inträffade återfall i brott, derå påföljden som vanligt varit frihetsförlust och straffarbete.

En annan följd af skyddslingsantalets ökande var behovet af en lokal för Hemmet. »Det visade sig nämligen», yttrar Styrelsen i sin berättelse för åren 1870—80, »att den år 1860 inköpta lägenheten vid Nya Gatan å Södermalm dels var i förhållande till den ökade frekvensen allt för inskränkt, dels nog mycket aflägsen för att man skulle kunna påräkna jemn tillgång på främmande arbeten för qvinnornas sysselsättning. Styrelsen beslöt därför att inköpa en vid Maria Högbergsgatan väl belägen och tillräckligt stor tomt samt att derå låta uppföra en för ändamålet lämpligen inredd byggnad.» Samtidigt med det den nya egendomen togs i besittning afyttrades den äldre mot en köpesumma af 11,100 kronor; den nya bokfördes till ett värde af 50,000 kronor. I densamma inrymdes 2 arbetssalar, 2 sofrum med tillsam-

mans 12 bäddar, ett rum för husmodern, ett mottagningsrum, ett rum för husmoderns biträde, kök, skafferi, tvättstuga, strykrum och källare, samt dessutom ett rum och kök för vaktmästaren.

Beträffande resultaten af Hemmets verksamhet hafva de, såsom naturligt är, varit skiftande. Siffrorna i dess statistik må få härvid tala sitt otvetydiga språk.

Antalet skyddslingar under de gångna trettio åren har bestigit sig till 324. Af dessa befunno sig vid 1890 års utgång 8 qvar i Hemmet. Af de öfriga åter hafva, enligt gjorda anteckningar, 1 aflidit, 2 såsom obotligt sjuka öfverlemnats till fattigvårdsantalt, 14 på egen begäran fått återvända till sina hemorter, 16 på grund af dåligt uppförande skilts från Hemmet, 15 före den stadgade proftidens slut efter egen önskan lemnat Hemmet och 37 derifrån olofligen afvikit; 1 har emigrerat, 1 vunnit inträde vid allmänt läroverk, 13 hafva, efter att sjelfva hafva skaffat sig arbete, och då de ej *velat* kvarstanna, tillåtits lemna Hemmet; åt 20, hvilka icke kunnat till tjänst rekommenderas, har tillfälligt arbete anskaffats, men åt 196 har genom Hemmets försorg beredts anställning, i de allra flesta fallen såsom tjenarinnor i enskilda hus.

Enligt för Hemmet tillgängliga uppgifter och skedda meddelanden hafva af de 316 ur Hemmet hittills utgångna skyddslingarna 95 återfallit i brott, 5 varnats och 4 dömts för lösdrifveri, men icke mindre än 212, det vill säga något mer än *sextiosju procent*, sedan de återgifvits samhället, visat sig tillhöra dess oförvitlige och laglydige medlemmar.

Längre än till detta så uppmuntrande, så kraftigt talande vitnesbörd när icke statistiken. Men gjorda erfarenheter gifva vid handen, att äfven af den *andliga* sådd, som under alla dessa gångna år inom Hemmet så rikligt utsätts, *somt* fått falla i god jord och burit afsedda frukter. Om således genom Hemmets verksamhet både det borgerliga samhället och Guds rike på jorden i så märklig grad till-

skyndats gagn, må ju ock med tacksam tillfredsställelse erkännas, att den ädla stiftarinnans hopp om en »*välsignad framgång*» hittills visserligen icke blifvit ouppfyldt; därför dock *Gud allena* vare äran.

\* \* \*

Med tillitsfull förhoppning om samma framtida erfarenheter fullföljer Hemmet sin föresatta uppgift. Men ifrån och med hösten 1888, då fröken *Wilhelmina Pilo*, som vid fröken Pfeiffs afgang öfvertagit platsen såsom Hemmets husmoder, efter 22 års verksamhet och följd af styrelsens tack samma erkännande, begärt att på grund af försvagade krafter få lemna densamma, har styrelsen beslutat återgå till den plan för Hemmet, som med hänsyn till *arbetet* derinom först bestämdes. Bibringandet af viss arbetsskicklighet i stycken, som ej numera tillhöra vanliga hemsysslor, har visat sig kunna hvarken i skyddslingarnas eller i familjmödrarnas tycke uppväga de färdigheter, hvilka just i fråga om vanliga hemsysslors ombesörjande kunna inom Hemmet skyddslingarna genom undervisning och öfning bibringas; och styrelsen har därför åter riktat verksamheten in på den tidigast inslagna vägen. Detta har underlättats genom den minskning i skyddslingarnes antal, som under senare åren inträdt. Vana, vakenhet och ordning vid uppässning, städning och andra smärre göromål, färdighet i matlagning, tvätt och strykning m. fl. så kallade »husliga bestyr» hafva således i möjlig mån bibragts dem; och det lyckliga resultatet torde bäst hafva vitsordats af lättheten för Hemmet att inom kort anskaffa goda tjänster åt dem, som skickat sig väl.

Men styrelsen har icke förbisett, att med återgåendet till denna väg ovilkorligen måste följa minskning i påräkneliga arbetsinkomster och till följe derutaf ock ökade svårigheter för uppehållet af Hemmets ekonomi. Då likväl sagde återgång på en gång främjar skyddslingarnas bästa

och sätter Hemmet i stånd att på ett mera ändamålsenligt sätt motsvara den uppgift, som betecknas af sjelfva dess namn, har styrelsen funnit sig böra lemna sagda betänkligheter derhän, i fast förtröstan om fortfarande bistånd af Honom, från hvilken *all* hjälp kommer. Denna förtröstan har heller icke svikits. På H. Maj:t Konungens 60:de födelsedag den 21 Januari 1889 tillställes H. Maj:t Drottningen af tvenne gifvare, hvilka önskade vara okände, en gåfva till Hemmet af icke mindre än 6,000 kronor, hvarigenom en högst nödig, af Centralfängelsedirektören *C. R. Wiberg* välvilligt ledd reparation af Hemmet, utan anlåtande af dess öfriga rätt små tillgångar, kunde företagas och ändå nära halfva beloppet för framtida användning reserveras. Vidare har en kraftig undsättning kommit Hemmet till godo genom den från Stockholms Borgerskaps Bemedlingskommision, enligt Kongl. Maj:ts den 10 April 1890 gifna bemyndigande, till Hemmet öfverlemnade del af besparade räntor å Grosshandlanden *C. M. Nyströms* den 9 Dec. 1790 donerade fond, utgörande sagde del ett belopp af 6,891 kronor 66 öre, hvartill komma ytterligare  $\frac{2}{3}$  af de besparingar å nämde fonds räntor, som kunde vinnas under åren 1890—1893. Då, på sätt revisionsberättelsen för år 1890 utvisar, Hemmets ekonomiska ställning i följd af dessa och andra gåfvor och tillskott, oaktadt en mycket minskad arbetsinkomst, kunnat hållas vid magt, har styrelsen funnit all anledning för handen att, så länge Hemmet behöfves, också låta det på ändamålsenligaste sätt utöfva sin verksamhet, om än denna, såsom afseende skyddslingarnas praktiska utbildning för tjenarinnekallet, icke skall kunna blifva lika inkomstbringande som om Hemmet fungerade ensamt såsom en arbetsanstalt.

På grund af en från Öfverståhållarembetet för polisärenden till styrelsen den 15 Sept. 1890 inkommen skrivelse med hemställan, huruvida styrelsen ville medgifva Embetet rättighet att till intagning i Hemmet remittera unga,

fattiga qvinnor, som hos polismyndigheten angifvits för oredliga handlingar, hvilka dock icke vore af beskaffenhet att föranleda åtal, om förhållandena dervid gjorde antagligt, att de skulle kunna räddas från återfall i brott, derest tillfälle bereddes dem till vård å någon anstalt, der de blefve hållna till ordning och arbete — har styrelsen beslutat att försöksvis under ett års tid från den 1 Okt. 1890, efter pröfning af hvart särskildt fall, hvilken pröfning uppdragits åt Hemmets verkställande direktör, i Hemmet emottaga sådana af Öfverståthållarembetet till ditremitterande ifrågasatta personer.

\* \* \*

I enlighet med hvad som skett i förut utgifna berättelser bifogas en tabellarisk öfversigt öfver de skyddslingar, hvilka under åren 1886—90 intagits i Hemmet. Af densamma framgår att under år 1886 intagits 15,

»	»	1887	»	15,
»	»	1888	»	5,
»	»	1889	»	6,
»	»	1890	»	13, eller till-

sammans 54.

Af dessa hafva

- 2 lemnat Hemmet på egen begäran före slutet af bestämd pröfvotid;
- 2 för dåligt uppförande skilts från Hemmet;
- 3 återvändt till hemorten;
- 7 oloffigen afvikit;
- 5 fått sjelfva skaffa sig arbete, enär Hemmet ej kunnat rekommendera dem;
- 6 erhållit tillfälligt arbete;
- 21 erhållit genom Hemmets bemedling laga tjänst; och voro öfriga
- 8 vid 1890 års slut ännu kvar i Hemmet.

Bland de 61, som under åren 1881—85 varit i hemmet intagna, hafva 18 återfallit i brott, 1 dömts för lös-

drifveri, 2 derfor varnats och 40 förhållit sig ostraffligt. Af de 54, som under åren 1886—90 tillhört Hemmets skyddslingar, hafva 7 återfallit i brott, 2 dömts och 3 varnats för lösdrifveri, men 34, oberäknadt de 8 vid årets slut kvarvarande, förhållit sig ostraffligt. — Af de 15 qvinnor, som under åren 1881—90 från Hemmet oloffigen afvikit, hafva 8 återfallit i brott, 2 varnats för lösdrifveri, men 5 deremot förhållit sig ostraffligt. Af dem åter, som erhållit laga tienst, har en sedermera öppnat egen strykinrättning i en landsortsstad, en har i Norrland och en å utrikes ort ingått äktenskap.

\*                   \*                   \*

Till Hemmets husmoder efter fröken Pilo antogs i Oktober 1888 enkefru *Augusta Widén*. Såsom religionslärare i Hemmet anställdes efter hofpredikanten Schultzberg komministern *B. Wadström*, sedermera pastorn *K. J. Montelius* och efter honom år 1888 fängelsepredikanten *Aug. Löfgren*. Läkarevården har sedan år 1880 beredvilligt och oegennyttigt bestridts af medicine doktorn *M. Sondén*. Såsom biträde åt Hemmets husmoder har efter fröken *Olga Ödlund*, som i September 1890 lemnade nämnda befattning, antagits fröken *Anna Paulina Norrman*. Om samtliga Hemmets funktionärer kan ock med sanning sägas, att de genom ett i kärlek och tålmod utöfvadt arbete hvar i sin mån kraftigt bidragit till de framgångar, som åtföljt Hemmets verksamhet.

\*                   \*                   \*

Af Hemmets första styrelse kvarstår jemte stiftarinnan, Hennes Maj:t Drottningen, endast fru Charlotte Huss. Såsom vice Ordförande efterträddes generaldirektören Magnus Huss af generaldirektören *G. Fr. Almqvist*, hvilken kvarstod till sin död 1887. Öfriga numera afgangna ledamöter i styrelsen hafva varit fru *Emma Berg*, grosshandlandena *G. M.*

Rosenberg och C. A. H. Schwieler, medicine doktorn E. M. Grenholm och byggmästaren C. H. Hallström. För närvarande består styrelsen, under Hennes Maj:t Drottningen såsom Ordförande och Hemmets Beskyddarinna, af generaldirektören Sigfrid Wieselgren, v. ordförande, fruarna Charlotte Huss, Amelie Tottie, Gertrud Wieselgren och Isabel Faxe, den sistnämnda rådgifvande ledamot, samt kontraktsprosten Fr. Sandberg, assessorn Sv. Almqvist, verkställande direktör, och grosshandlanden Hans Sundström, kassaförvaltare.

\* \* \*

»Hemmet för frigifna kvinnor» eller, såsom det numera vanligen kallas: *Drottningens skyddshem*, är ännu alltjämt det enda i sitt slag i hela vårt land. Såsom af det anförda framgår, verkar det såsom på en gång en hushålls- och arbetsskola samt en uppfostringsanstalt; det söker att utbilda och rusta sina skyddslingar för en otadlig och i möjligaste mån lyckosam framtid inom det samhälle, till hvars olycksbarn de räknats; det vill derjemte göra dem allt bättre bekanta med den väg, »som leder till lifvet» och på hvilken äfven de mest förlorade söner och döttrar åter kunna nå ett väntande fadershem. De erfarenheter, vi tecknat, tala om både oafslätliga sträfvanden, lyckliga resultat och felslagna förhoppningar. Men huru än mensklig beräkning väger de uppoffringar, som gjorts, mot de resultat, som vunnits, ett är dock visst: Jesu Kristi egen räknekonst, *hans* sätt att värdera, lägger ett uppmuntrande, ett klart och ljufdigt ljus öfver Hemmets ansvarsfulla, sträfsamma och i trots af alla ansträngningar stundom så skuggade verksamhet. Om den räknekonsten, den värderingsmetoden erinrade styrelsen vid afslutandet af sin redogörelse för Hemmets tjuguariga verksamhet; äfven vi må ju göra det. Ty de, som egna sig åt värfvet att uppsöka de borttappade, och som dervid ej låta omsorgerna om »de nio och nittio» utgöra hinder för

*den enes* eftersökande och räddning — skulle de väl kunna höra ett mera styrkande ord än detta: »Jag säger eder: sammalunda varder ock glädje i himmelen öfver *en* syndare, som bättrar sig, mer än öfver nio och nittio rättfärdige, som ingen bättring behöfva.»

\* \* \*

Med dessa korta drag må teckningen af Hemmets trettioåriga verksamhet vara afslutad. Blott *ett* torde ännu vara att tillägga. Ty om denna tysta, för de allra flesta okända, men dock för dem, det gäller, så för både tid och evighet viktiga och för många så välsignelsebringande verksamhet, måste ock i sanning sägas, att den utgör ett betydelsefullt bidrag till Hemmets stiftarinnas historia.

---

## Sammandrag

af »Hemmets för frigifna kvinnor» räkenskaper för år 1890.

Enligt bokslutet för 1889 utgjorde »Hem-  
mets» tillgångar ..... kr. 83,599.06

### Inkomster under 1890:

Gåfva af H. M. Drottningen	kr.	200.—
Bidrag af Kongl. Fångvårds- styrelsen.....	»	800.—
D:o Bemedlingskommissionen	»	6,891.65
D:o d:o	»	750.—
D:o diverse personer enl. bok	»	318.—
Hysesafkastning af H. M. Drottningens barackbygg- nad för 1889 .....	»	700.—
Upplupna räntor å disponibelt kapital.....	»	1,523.38
Behållning af vid Hemmet ut- fördt arbete .....	»	337.01
		<hr/>
	kr.	11,520.04

### Utgifter under 1890:

Omkostnader för »Hemmet»	kr.	820.48
Aföningar .....	»	1,000.—
Hushållet .....	»	1,462.38
Beklädnadspersedlar .....	»	251.—
Pension .....	»	350.—
Reparationer .....	»	57.76
Obligationers konto.....	»	112.50
		<hr/>
	kr.	4,054.12

Sälunda en vinst af ..... kr. 7,465.92  
 hvarigenom Hemmets tillgångar ökats till ... » 91,064.98

Enligt balanskontot den 31 December 1889 voro »Hem-  
 mets»

### Tillgångar:

Fastigheten.....	kr. 50,000.—
Inventarier .....	» 3,602.18
Allmänna Hypoteksbankens obligationer .....	» 14,957.50
En Aktiebolaget Stockholms Bryggeriers obligation .....	» 5,000.—
»Hemmets» utvidgningsfonds obligationer .....	» 1,930.—
Upp- och afskrifningsräkning i Riksbanken .....	» 2,521.33
Depositionsräkning i Industri- kreditaktiebolaget .....	» 6,124.54
Inteckning i Herr Ivar Ben- dixsons fasta egendom.....	» 9,500.—
	kr. 93,635.55

### Skulder:

Till »Hemmets» utvidgnings- fond .....	kr. 2,290.—
D:o kassaförvaltaren .....	» 280.57
	kr. 2,570.57

Sälunda tillgångar ..... kr. 91,064.98.

Tabellarisk öfversigt af de i »Hemmet» åren 1886—1890 intagna kvinnorna.

N:o	Skyddslingens namn	Ålder vid intagn.iH.	Intagen	Senaste brott	Straff	Frigifven från	Ostrafriad	Utgången
271	J. M. L.	17	1886 <sup>25</sup> / <sub>1</sub>				Ostrafriad	1886 <sup>10</sup> / <sub>5</sub>
272	A. E. H.	17	» <sup>27</sup> / <sub>1</sub>				Ostrafriad	» <sup>5</sup> / <sub>5</sub>
273	H. L. P.	19	» <sup>28</sup> / <sub>1</sub>				Ostrafriad	1887 <sup>20</sup> / <sub>5</sub>
274	A. A. M. Z.	19	» <sup>10</sup> / <sub>2</sub>					* 1886 <sup>14</sup> / <sub>2</sub>
275	A. M. H.	20	» <sup>25</sup> / <sub>5</sub>	1:sta resan stöld ...	7 mån. straffarbete	Kronoh. å Norrm.		» <sup>28</sup> / <sub>10</sub>
276	K. J. A. K. J.	20	» <sup>23</sup> / <sub>2</sub>	1:sta resan stöld ...	3 mån. straffarbete	Kronoh. å Norrm.		1887 <sup>20</sup> / <sub>6</sub>
277	A. M. L.	34	» <sup>24</sup> / <sub>2</sub>	Se n:r 241 i föreg. berättelse!	5 mån. straffarbete	Kronoh. å Norrm.		» <sup>16</sup> / <sub>10</sub>
278	M. K. P.	49	» <sup>15</sup> / <sub>1</sub>	Dryckenskap ...	Böter .....			1887 <sup>20</sup> / <sub>6</sub>
279	E. A. W.	17	» <sup>16</sup> / <sub>1</sub>	1:sta resan stöld ...	1 år 6 mån. straffarb.	Karlskrona länsf. ...		1886 <sup>80</sup> / <sub>6</sub>
280	M. H.	41	» <sup>28</sup> / <sub>8</sub>					1887 <sup>3</sup> / <sub>3</sub>
281	A. A.	45	» <sup>8</sup> / <sub>6</sub>	5:te resan stöld.....	5 års straffarb. ....	Centralf. i Norrköp.		1887 <sup>23</sup> / <sub>3</sub>
282	K. J.	20	» <sup>9</sup> / <sub>1</sub>	1:sta resan stöld ...	6 mån. straffarb. ...	Örebro länsf.....		1886 <sup>10</sup> / <sub>6</sub>
283	E. P.	23	» <sup>10</sup> / <sub>1</sub>	2:dra resan stöld ...	1 års straffarb. ....	Kronoh. å Norrm.		» <sup>30</sup> / <sub>1</sub>
284	M. G. J.	26	» <sup>11</sup> / <sub>2</sub>	Suatterti .....	3 mån. fängelse ...	Kronoh. å Norrm.		1887 <sup>26</sup> / <sub>3</sub>
285	L. J.	20	» <sup>11</sup> / <sub>1</sub>					» <sup>10</sup> / <sub>10</sub>
286	V. O.	26	1887 <sup>17</sup> / <sub>1</sub>	1:sta resan stöld ...	6 mån. straffarb. ...	Stockholms länsf. ...		1886 <sup>2</sup> / <sub>2</sub>
287	E. C. J.	23	» <sup>20</sup> / <sub>1</sub>	1:sta resan stöld ...	1 års straffarb. ....	Stockholms länsf. ...		* 1887 <sup>18</sup> / <sub>1</sub>
288	A. J.	24	» <sup>29</sup> / <sub>1</sub>	1:sta resan stöld ...	10 mån. straffarb....	Stockholms länsf. ...		1888 <sup>1</sup> / <sub>6</sub>
289	H. J. J.	21	» <sup>15</sup> / <sub>2</sub>	1:sta resan stöld ...	1 år 6 mån. straffarb.	Örebro länsf.....		1887 <sup>31</sup> / <sub>1</sub>
290	S. V. L.	32	» <sup>5</sup> / <sub>5</sub>	Försvarslös.....	1 års allm. arb. ...	Centralf. å Norrm.		1888 <sup>24</sup> / <sub>4</sub>
291	K. M. L.	23	» <sup>20</sup> / <sub>3</sub>	2:dra resan stöld ...	1 år 2 mån. straffarb.	Kronoh. å Norrm.		1887 <sup>8</sup> / <sub>3</sub>
292	C. V. L.	27	» <sup>3</sup> / <sub>3</sub>					1888 <sup>1</sup> / <sub>6</sub>
293	K. M. W.	21	» <sup>13</sup> / <sub>1</sub>	1:sta resan stöld ...	9 mån. straffarb. ...	Kronoh. å Norrm.		1887 <sup>28</sup> / <sub>10</sub>
294	T. O. D. S.	23	» <sup>81</sup> / <sub>5</sub>	1:sta resan stöld ...	11 mån. straffarb....	Upsala länsf.....		* 1888 <sup>7</sup> / <sub>10</sub>
295	S. M. L.	20	» <sup>6</sup> / <sub>6</sub>					» <sup>19</sup> / <sub>19</sub>

\*) Ofödfigen afviktit.

296	J. M. L. ....	22	1887	$\frac{3}{12}$	Snatteri .....	50 kr. b. = 8 d. fäng.	Stockh. ransakningsf.	1888	$\frac{2^5}{16}$
297	E. K. A. ....	16	"	$\frac{1}{18}$	1-sta resan stöld ...	1 år 6 mån. straffarb.		1887	$\frac{2^6}{10}$
298	L. A. E. ....	17	"	$\frac{1}{18}$	1-sta resan stöld ...	4 mån. straffarb. ...	Uppsala länsf. ....	1888	$\frac{1}{10}$
299	M. C. ....	31	"	$\frac{4}{9}$	1-sta resan stöld ...	8 mån. straffarb. ...	Kronoh. å Norrm.	"	$\frac{5}{10}$
300	E. E. L. ....	25	"	$\frac{1}{10}$	1-sta resan stöld ...	7 mån. straffarb. ...	Länköpings länsf. ...	"	$\frac{2}{4}$
301	K. A. H. ....	22	1888	$\frac{7}{24}$	1-sta resan stöld ...	3 mån. straffarb. ...		"	$\frac{1}{4}$
302	E. K. A. ....	17	"	$\frac{2^4}{24}$	Se nr: 297!			"	$\frac{6}{6}$
303	A. A. M. Z. ....	22	"	$\frac{7}{10}$	2-dra resan stöld ...	9 mån. straffarb. ...	Kronoh. å Norrm.	* 1889	$\frac{1}{17}$
304	J. M. S. ....	19	"	$\frac{1}{10}$	1-sta resan stöld ...	3 mån. straffarb. ...	Kronoh. å Norrm.	1890	$\frac{1}{17}$
305	J. F. K. B. ....	26	"	$\frac{1}{10}$	1-sta resan stöld ...	3 mån. straffarb. ...	Kronoh. å Norrm.	1889	$\frac{1}{10}$
306	S. E. S. ....	16	1889	$\frac{1}{10}$	1-sta resan snatteri	1 mån. fäng. ....	Kronoh. å Norrm.	1890	$\frac{1}{10}$
307	J. S. K. ....	26	"	$\frac{2}{4}$	Barnamord. ....	4 års straffarb. ....	Centralf. å Norrm.	1889	$\frac{5}{8}$
308	S. J. S. ....	38	"	$\frac{3}{5}$	Barnamord. ....	4 års straffarb. ....	Centralf. å Norrm.	"	$\frac{2}{5}$
309	L. P. ....	22	"	$\frac{2}{7}$	1-sta resan stöld ...	6 mån. straffarb. ...	Kronoh. å Norrm.	"	$\frac{2}{5}$
310	H. L. ....	22	"	$\frac{1}{4}$	1-sta resan stöld ...	8 mån. straffarb. ...	Kronoh. å Norrm.	"	$\frac{2}{5}$
311	A. M. K. A. ....	16	"	$\frac{1}{11}$	1-sta resan stöld ...	3 mån. straffarb. ...	Kronoh. å Norrm.	1890	$\frac{1}{4}$
312	A. M. L. ....	38	1890	$\frac{1}{13}$	1-sta resan stöld ...	3 mån. straffarb. ...	Kronoh. å Norrm.	"	$\frac{2}{8}$
313	J. M. G. D. ....	28	"	$\frac{2}{5}$	1-sta resan stöld ...	6 mån. straffarb. ...	Kronoh. å Norrm.	"	$\frac{2}{10}$
314	N. G. M. ....	19	"	$\frac{2}{7}$	1-sta resan stöld ...	4 mån. straffarb. ...	Kronoh. å Norrm.	"	$\frac{1}{9}$
315	E. K. K. ....	25	"	$\frac{1}{11}$	1-sta resan stöld ...	4 mån. straffarb. ...	Kronoh. å Norrm.	"	$\frac{1}{9}$
316	A. J. N. ....	20	"	$\frac{5}{8}$	3-dje resan stöld ...	3 års straffarb. ....	Centralf. i Norrköp.	"	$\frac{1}{8}$
317	J. E. J. ....	31	"	$\frac{3}{5}$	1-sta resan stöld ...	5 mån. straffarb. ...	Kronoh. å Norrm.	"	$\frac{5}{8}$
318	J. K. A. ....	24	"	$\frac{1}{9}$	1-sta resan stöld ...	6 mån. straffarb. ...	Kronoh. å Norrm.	"	$\frac{2}{6}$
319	Se 280!	46	"	$\frac{1}{10}$	1-sta resan stöld ...			"	$\frac{2}{9}$
320	H. V. ....	21	"	$\frac{1}{11}$	1-sta resan stöld ...	2 mån. straffarb. ...	Kronoh. å Norrm.	Remitterad till	
321	H. K. O. ....	15	"	$\frac{2}{11}$	1-sta resan stöld ...			H. af Ö. S. E.	
322	M. K. S. ....	24	"	$\frac{1}{12}$	1-sta resan stöld ...	8 mån. straffarb. ...	Kronoh. å Norrm.	Remitterad till	
323	J. A. P. ....	17	"	$\frac{2}{12}$	1-sta resan stöld ...			H. af Ö. S. E.	
324	I. F. H. ....	20	"	$\frac{2}{12}$	1-sta resan stöld ...	2 mån. fäng. ....	Kronoh. å Norrm.	Remitterad till	

\*) Olodligen afvikit.

